

A Világ vezetőinek csúcstalálkozója, 2005

Magas szintű plenáris csúcstalálkozó

2005. szeptember 14-16.

A 2005. évi csúcstalálkozón elfogadott záródokumentum fő tézisei

A világ vezetői politikusai a 2005. szeptember 14-16. között New Yorkban, az ENSZ Központjában megtartott csúcstalálkozón úgy döntöttek, hogy a Világ több fontos kihívása ellenében közösen cselekszenek.

Fejlesztés

Úgy a donor-államok, mint a fejlődő országok kormányai nyomatékosan és egyértelműen kötelezettséget vállaltak arra, hogy a Millenniumi Fejlesztési Célokat 2015-ig megvalósítsák.

Elhatározták, hogy 2010-ig minden évben további 50 milliárd amerikai dollárral járulnak hozzá a szegénység felszámolásához.

A fejlődő államok kötelezettséget vállaltak arra, hogy 2006-ig országukban saját terveket dolgozzanak ki a Millenniumi Fejlesztési Célok elérése érdekében.

Megegyeztek, hogy azonnal támogatják a malária leküzdésére és az oktatás, valamint az egészségügy fejlesztésére irányuló, gyors eredményeket felmutató megoldások kidolgozását.

Vállalták, hogy további lépéseket tesznek új fejlesztési források létrehozására és azt, hogy támogatják azokat az ország csoportokat, amelyek egy közös Nemzetközi Pénzügyi Intézmény létrehozásán dolgoznak. Hozzájárulnak más, különösen az egészségügyi fejlesztésekre koncentrálnak projektek támogatásához is.

Megállapodtak, hogy megvizsgálják olyan további intézkedések lehetőségét, amelyekkel az adós országok teherbírása hosszú távon biztosítható. Ilyenek lehetnek: az egyes projektek alap-támogatásának jelentős mértékű növelése, a súlyosan eladósodott szegény országok (HIPC-országok) teljes adósságának egy-és többoldalú szerződésekkel történő elengedése. Megállapodtak továbbá abban, hogy ahol ez megoldást jelent, ott az adósságterhek jelentős megkönnyítésével, vagy átstrukturálásával kívánunk segíteni. Ez azonban az alacsony, vagy közepes jövedelemmel rendelkező országokra, amelyeknek adósságterhe már veszélyessé vált, nem vonatkozik. Ok nem sorolandók a súlyosan eladósodott szegény országok közé.

A kormányok elkötelezték magukat a kereskedelem liberalizációja és a Dohai Program „fejlesztésre” vonatkozó elképzeléseinek megvalósítása mellett.

Terrorizmus

A kormányok most elször utasították el világosan és minden korlátozás nélkül a terrorizmus „minden formáját és megjelenését, függetlenül attól, hogy ki, hol és milyen célból követi el”.

Eros politikai nyomást gyakoroltak annak érdekében, hogy egy átfogó, terrorizmusról szóló megállapodást hozhassanak tetejéig egy éven belül. Ezen felül támogatták a nukleáris terrorizmusról szóló megállapodás mielőbbi életbelépését. Minden államot bátorítottak és bátorítanak továbbra is arra, hogy csatlakozzon ehhez-, valamint a terrorizmus elleni küzdelemmel kapcsolatos 12 másik megállapodáshoz és alkalmazza azokat a gyakorlatban is.

Megállapodtak a terrorizmus elleni küzdelem stratégiájának kidolgozásáról, célul tűzve ki a nemzetközi közösség erősítését és a terroristák lehetőségeinek szűkítését.

„Békeépítés”, békefenntartás és béketeremtés

Döntöttek egy Békeépítő Bizottság felállításáról, amely az államok háborúból a béke felé vezető útját segítené. A Bizottságot egy iroda, valamint egy állandó alap segítené.

Az államok az ENSZ békefenntartói tevékenységéhez egy állandó rendori egységet kívánnak létrehozni.

Megállapodtak abban, hogy a jövőben több alkalmazottra van szükség az ENSZ főtákar jószolgálati és közvetítői munkájában.

Az önvédelem felelőssége

Minden kormány világosan és egyértelműen elfogadta, hogy közös nemzetközi felelősségvállalásra van szükség a lakosság védelmére népiertás, háborús bunók, etnikai tisztogatás és az emberiség ellen elkövetett buncselekmények esetén. Egyetértettek azzal, hogy ilyen esetekben idoban, és kello erovel kollektív lépéseket tesznek a Biztonsági Tanácsban, ha a helyzet békés eszközökkel nem megoldható, illetve akkor, ha az adott ország államhatalma nem ura a helyzetnek.

Emberi jogok, demokrácia és jogállamiság

Elhatározták, hogy egyértelmű lépéseket tesznek az ENSZ megerosítésére az emberi jogok védelmének területén, az akcióterv támogatásával és az emberi jogi fobiztos rendelkezésére álló pénzügyi keret megduplázásával.

Megegyeztek, hogy a jövő év folyamán felállítják az Emberi Jogi Tanácsot.

Ismételten hangsúlyozták, hogy a demokrácia egyetemes érték, és üdvözltek az Demokrácia Alap létrehozását, amelyre eddig 13 országból mintegy 32 millió amerikai dollár összegü felajánlás érkezett.

Kötelezettséget vállaltak a nok ellen irányuló diszkrimináció minden formájának felszámolására, így az oktatásban és a tulajdon öröklésében meglévo különbségek – és a nok elleni eroszak megszüntetésére is. Döntöttek arról, hogy harcba szállnak az ilyen típusú eroszakos cselekmények büntetlenül hagyása ellen.

A korrupció-ellenes megállapodást a csúcs során egy sor ország vezetője írta alá, ezzel meggyorsítva életbe lépését.

Az ENSZ-menedzsment reformja

Az államok hozzájárultak az ENSZ ellenorzési részlegének, név szerint a Belso Felügyeleti Szolgálat megerosítéséhez. A felügyelet hatáskörét a kapcsolódó ENSZ hivatalokra is ki kívánják terjeszteni. Szorgalmazták egy felügyeleti kérdésekről felelos szakértői bizottság felállítását, valamint azt, hogy az ENSZ-ben új cselekvési normákat, etikát alakítsanak ki.

Úgy határoztak, hogy minden öt évnél régebbi mandátumot felülvizsgálják. Az Egyesült Nemzeteket a jelenlegi kihívásokhoz kell igazítani, a már nem idoszerü feladatok megszüntetésével és helyettük új prioritások meghatározásával.

Kötelezettséget vállaltak a pénzügyi-költségvetési, a személyzeti szabályok felülvizsgálatára azért, hogy az ENSZ ezáltal is jobban megfelelhessen az aktuális igényeknek. Az optimális munkaero-kihasználás érdekében az egyszeri végkielégítés gyakorlatát alkalmazva próbálnak megfelelni korunk kihívásainak.

Környezetvédelem

A klímaváltozás komoly kihívásainak felismerésével egy idoban a kormányok kötelezettséget vállaltak arra, hogy az ENSZ Klímaegyezménye keretében közös lépéseket tesznek. A klímaváltozás által leginkább veszélyeztetett országok (így például: a kisméretü szigeteken lévo fejlődö országok) erre a célra támogatásokat kapnak.

Döntöttek egy, mindenfajta természeti veszélyforrásra vonatkozó globális korai veszélyjelző rendszer felállításáról.

Nemzetközi egészségügy

A tagállamok növelik erőfeszítéseiket a HIV/AIDS, a TBC és a malária elleni küzdelemben. Először a megelőzésre az ápolás-kezelésre szánt támogatásokat növelik. Az egészségügy fejlesztésére továbbra is mobilizálni kívánják az állami és magán, valamint a nemzetközi pénzforrásokat.

A kormányok kötelezettséget vállaltak arra, hogy szerepet vállalnak a fertőzéssel terjedő betegségek elleni küzdelemben, többek között az új nemzetközi egészségügyi előírások teljes mértékű nemzeti alkalmazásával. Vállalták továbbá, hogy támogatják az Egészségügyi Világszervezet riasztó-reagáló Hálózatának működtetését.

Humanitárius segélyek

Javítani kívánják a Központi Segélyező Forgó Alap (angol rövidítés: CERF) munkáját, hogy katasztrófák esetére biztosítsák a segélyek azonnali és biztonságos célba juttatását.

A tagállamok vezetői megállapították, hogy az emberek és csoportok országon belüli áttelepítésének kérdésével foglalkozó ENSZ dokumentum (Guiding Principles on International Displacement) az emberi jogok védelmének speciális területén nyújt nemzetközileg elismert kereteket.

Az Egyesült Nemzetek Kartájának megújítása

Az államok döntöttek az ENSZ Karta átdolgozásáról és aktualizálásáról:

Megszüntetik Gyámügyi Tanácsot, ezzel egy időben véget ér az ENSZ történelmi szerepe a gyarmatosítás megszüntetésében.

Törlik a dokumentumból az olyan túlhaladott utalásokat és kifejezéseket, mint például az "ellenséges államok" szókapcsolat.

A csúcs záródokumentumának teljes szövege megtalálható a csúcstalálkozó honlapján:
www.un.org/summit2005

Kiadja az ENSZ Tájékoztatási Főosztálya – 2005 szeptember